І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку:
BArcly 7-4125

РІК LXVII. Ч. 69. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 12-го КВІТНЯ 1960 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK TUESDAY, APRIL 12, 1960 No. 69. VOL. LXVII.

СЕНАТ ПРИЙНЯВ ЗАКОНОПРОЄКТ ПРО ГРОМАДЯНСЬКІ ПРАВА

ПАЛАТА МУСИТИМЕ УЗГІДНИТИ СЕНАТСЬКИЙ ПРОЄКТ ІЗ СВОЇМ, ЩО МАЄ СТАТИСЯ АЖ ПО ВЕЛИКОДНІ

Вашингтон. — Після 8-тижневої завзятої боротьби 8-го квітня Сенат більшістю 71 до 18-ох голосів прийняв законопроєкт про громадянські права, згідно з яким будуть нові ґарантії на те, що кольорове населення зможе користати з своїх конституційних прав і голосувати під час федеральних і стейтових виборів без тих обмежень, які дотепер стосували часто білі урядовці супроти кольорового населення. Проти цього законопроєкту голосували тільки 18 сенаторів, які творять тверде ядро давної конфедерації, яка 100 років тому завзято боролася проти скасування невільництва. За цей законопроєкт голосували 42 демократи і 29 республіканців, а проти було 18 демократів. Досі деякі консервативніші республіканці підтримували південних демократів в боротьбі проти законопроєктів про громадянські права, але цього року ні один республіканець не пішов за південними консерватистами. Прийнятий законопроєкт — це тільки другий проєкт зміни закону про громадянські права від так званої „ери відбудови", яка була після закінчення громадянської війни, бо перший був прийнятий в 1957 році. Обидва ці проєкти сталися внаслідок того, що їх підтримував південний демократ із Тексасу Линдон Б. Джансон, який є провідником демократів в Сенаті, і який може використати цей свій успіх як кандидат на президента ц. р. Та преса підкреслює, що до ухвалення цього законопроєкту причинилися ще й такі політики: провідник республіканської меншости в Сенаті сенатор Еверетт МекКінлі Дірксен, який подбав про голоси республіканців, і ґенеральний прокуратор Вільям П. Роджерс, який зручно обдумав плян про так звані третейські суди, які мають дбати про те, щоб неґритянське населення не було позбавлене своїх виборчих прав. Прийнятий Сенатом законопроєкт має 16 поправок в порівнянні з проєктом Палати, і тому цього тижня він буде предметом нарад Палати Репрезентантів, яка, як сподіваються, прийме його в редакції Сенату, щоб на спільній конференції південні демократи не могли довше „торгуватися". Палкі прихильники рівности для всіх громадянських прав не є вдоволені з прийнятого проєкту і в найближчому році заповідають дальшу боротьбу. Але велика більшість в Конґресі і уряд уважають цей компромісовий проєкт за поважний крок вперед від того, що було досі, і що можна було осягнути при завзятій обструкції південних сенаторів, які промовляли проти проєкту впродовж 6-ох днів і праця Сенату була вповні спаралізована. Найголовнішою точкою в проєкті є постанова про т. зв. третейських суддів, яких можуть номінувати федеральні окружні судді, щоб вписували на виборчі списки тих неґрів, яких не вписали урядовці місцевих виборчих комісій. Інший пункт нового законопроєкту вимагає, щоб виборчі комісії зберігали виборчі архіви 22 місяці після виборів, і щоб до тих документів мали доступ федеральні контрольори. Окремий пункт проєкту уповноважує федерального комісара виховання подбати про те, щоб діти військовиків могли продовжувати свою освіту в тих шкільних районах, де внаслідок інтеграційних непорозумінь є закриті публічні школи. Гадають, що Палата закінчить працю над цим законопроєктом аж після Великодня, і тоді Президент зможе його підписати. В понеділок законопроєкт був вже в Палаті, але Палата відослала його до комісії правил, яка зможе на 10 днів припізнити голосування Палати над проєктом, але пізніше мусітиме відослати проєкт до Палати, де він має запевнену більшість.

Виборці домагаються від Конґресу ухвалення закону про лікарську допомогу пенсіонерам

Вашинґтон. — Після ухвалення законопроєкту про охорону громадянських прав на перше місце в Конґресі висувається законопроєкт про лікарську допомогу старшим особам, головним чином пенсіонерам соціяльного забезпечення. З Вашинґтону повідомляють, що досі в жадній справі не надсилали стільки листів і карток до своїх членів Конґресу, як в цій. Тому обидві палати мусітимуть зайнятися цією проблемою, в якій є вже кілька законопроєктів, а між ними найпопулярніший проєкт конґресмена з Ровд Айленду Ейма Дж. Форанда, згідно з яким всі пенсіонери соціяльного забезпечення діставали б лікарську опіку і шпитальне лікування, але за те всі ті, що платять до соціяльного забезпечення мусіли б платити більші вклади до цього забезпечення. Лікарі, підприємці і торговельна палата ЗДА є проти цього пляну, який підтримують робітничі організації та всі працюючі. Уряд є проти цього законопроєкту, бо не хоче збільшувати вкладок до соціяльного з а б е з п ечення. Члени Конґресу є під впливом цьогорічних виборів, і тому виборці повинні висилати листи до своїх конґресменів та сенаторів, щоб вони ухвалили найкорисніший закон для тих, що, як пенсіонери, не матимуть грошей на лікарську опіку.

В АМЕРИЦІ

● 4 робітничі провідники відвідали віце-президента Ричарда М. Ніксона і просили його, щоб він підтримав змагання підвищити мінімальну заробітну платню, яка тепер виносить один долар за годину праці. На цій нараді був присутній і секретар праці Джеймс П. Мітчелл. Робітники пропонують збільшити мінімальну платню на $1.15, а по двох роках до $1.25.

● Федеральне Бюро Інвестиґацій заарештувало директора інженерної фірми Фреда Кронка в Тулсі, Оклагома, і Джеймса Ван Арсдейла на Флориді за те, що вони фальшиво інформували поліцію про те, що на літаках є підкладені бомби.

● Президент Айзенгавер хвалив свого стенографа Джека Романя, який на мінуту може записати 240 слів одною рукою, в другою рукою це може грати в шахи. Він працює стенографом в Білому Домі вже 19 років, і працює вже під третім президентом та побував майже на всіх міжнародних конференціях.

● 7-го квітня президент Айзенгавер гостив в Білому Домі 22 членів республіканського політичного комітету з Палати Репрезентантів, які під час другого снідання, обговорювали політичні справи, але не порушували справи правиборів у Висконсині.

● Сенатор - демократ Джан Ф. Кеннеді заявив на виборчих зборах у Ляфаєтті, Індіяна, що кожного дня 17 мільйонів американців ідуть голодні спати, бо той добробут, яким хваляться республіканці, не всюди діє. Представник республіканців відповів на це, що деякі американці лягають голодні до ліжка, бо хочуть стратити кілька фунтів на вазі, бо так радить їм їхній лікар.

Другий підводний човен із ракетами „Поляріс" приділено до фльоти

Гротон, Коннектикат. — 9 квітня підводна фльота цієї країни дістала другий підводний човен „Патрик Генрі", який є озброєний ракетами „Поляріс". Він приєднався до першого підводного човна „Джорджа Вашинґтона", який вже виконує службу на океані. Підводний човен „Патрик Генрі" є вже одинадцятим атомовим підводним човном в американській фльоті. Його тепер випробовують коло Монток Пойнту щодо його швидкости, занурювання й інших справностей. Комодор Гаролд Е. Шір, який є капітаном „Патрика Генрі", заявив, що мають випробувати систему 16-ох ракет „Поляріс", які є призначені до нищення ворожих підводних човнів. Під час передавання фльоті човна „Патрик Генрі" головним промовцем був голова комісії атомової енерґії сенатор Клінтон П. Андерсон, який хвалив тих, які заслужилися при будові атомових підводних човнів, що є постраком совєтської фльоти.

Сен. Бирд закликає до коаліції проти сен. Кеннеді

Чарлзтон, Вест Вірджінія. — Сенатор-демократ Роберт С. Бирд заявив в пресовому інтерв'ю, що всі противники сенатора Джана Ф. Кеннеді повинні об'єднатися та повести спільну кампанію проти того, щоб Кеннеді виграв правибори у Вест Вірджінії, які відбудуться 10-го травня. На думку сен. Бирда це буде остання нагода для демократів перешкодити тому, щоб Кеннеді виграв номінацію на номінаційній конвенції, яка починається 11-го липня в Лос Анджелесі. Бирд сказав: „Чи ви за Адлея Стівенсона, Стюарта Саймінґтона чи когось іншого, то ви мусите пам'ятати, що це може бути остання можливість" на те, щоб не допустити до номінації Кеннеді на президентського кандидата. В політичних колах звертають увагу на те, що Кеннеді важко буде виграти правибори у Вест Вірджінії, де є тільки 5 відсотків католиків, і де діє організація Ку Клакс Клен, яка є протикатолицька і до якої свого часу належав сам сен. Бирд.

Ніксон не турбується тим, що опитування виявляють більшість для сен. Кеннеді

Вашинґтон. — Приятелі віце-президента Ричарда М. Ніксона заявляють, що Ніксон зовсім не турбується тим, що опитування, переведені інститутом публічної опінії д-ра Ґеллупа, виявляють більшість для масачуссетського сенатора Джана Ф. Кеннеді у відношенні 53 до 47. Ніксонові приятелі кажуть, що теперішня незначна перевага Кеннеді не має більшого значення, бо вони вірять, що у вересні і жовтні перевагу матиме віце-президент, так як він її мав при кінці минулого року. Приятелі Ніксона твердять, що число прихильників сен. Кеннеді збільшилося внаслідок енерґійної аґітації, яку массачусетський сенатор вів перед правиборами у Висконсин. Таксамо Ніксон не турбується тим, що нюйоркський ґубернатор Нелсон А. Рокефеллер не хотів знов публічно заявити, що підтримуватиме кандидатуру Ніксона. Ніксон гадає, що Рокефеллер не хоче замкнути собі дороги до кандидатури на той випадок, коли б віце-президент не мав виглядів на перемогу, і тоді Конвенція в Шикаґо вирішила б запропонувати кандидатуру нюйоркському ґубернаторові.

ГРОМАДА В НЮ ЙОРКУ ВІДЗНАЧИЛА РОКОВИНИ Т. ШЕВЧЕНКА ОРИҐІНАЛЬНОЮ ІМПРЕЗОЮ

Ню Йорк. — Велика Українська Громада цієї світової метрополії відзначила минулої неділі 10-го квітня, в залі школи Вашинґтона Ірвінґа, роковини Тараса Шевченка оріґінальною імпрезою: „Шевченко в слові і пісні", слово у виконанні артистів Українського Театру в Америці під мистецьким керівництвом Йосипа Гірняка, а пісня у виконанні Хору „Думка" під диригентурою мґра Леонтія Крушельницького. Імпрезу влаштували місцевий Комітет Об'єднаних Американсько-Українських Організацій та Наукове Товариство ім. Шевченка. Започатковано її співом американського і українського національних гимнів у виконанні великого мішаного Хору „Думка", що недавно концертами в Тавн Голі в Ню Йорку і Филаделфії відзначив своє десятиліття. Святочне слово про значення і культ Шевченка між українськими поселенцями на американському континенті виголосив п. Дмитро Галичин, а Хор „Думка" виконав кантату Бориса Кудрика до слів Шевченка „Вибір гетьмана". На фортепіянах акомпаніювали Євгенія Чапельська і Роман Стецура. Сольову партію в кантаті співав Володимир Баранський. У другій частині артисти Українського Театру в Америці: пані Лідія Крушельницька, О. Кириченко, І. Кулішь та З. Салик і панове: П. Гірняк, М. Василик, М. Яблонський і В. Змій виконали оріґінальний деклямаційний монтаж: „Шевченкові заповіти свободи і любови" із Шевченкових поезій: „Чигирин", „Великий льох", „Кавказ" та трьох ліричних віршів. Монтаж був у постановці Олімпії Добровольської. Су провідне слово написав Ю. Лавриненко, техніку освітлення і звуку приготовив Я. Недільський а декорацію сцени — Михайло Черешньовський. Імпрезу закінчено деклямацією могутнього Шевченкового „Заповіту" при супроводі Хору „Думка". Публіка у великій частині заповнила залю.

У Филаделфії відбулося урочисте Благословення площі під будову нової школи парохії св. о. Миколая

Филаделфія. — В неділю дня 10-го квітня, о год. 1-ій по полудні, парохія церкви св. о. Миколая при 24-ій вул. влаштувала урочисте благословення площі приготованої для будування великої нової парохіяльної школи. Довершив акту благословення води і посвячення першої горстки землі Филаделфійський єпископ - помічник Кир Йосиф Шмондюк в асисті священиків місцевої парафії та з інших филаделфійських і доооколишніх церков. З приводу цього благословення площі відбувся цього ж дня увечері в залях готелю Шератон великий 100-доляровий бенкет, у якому взяло участь понад 650 гостей, в тому теж і репрезентанти стейтової і міської влади. З продажу білетів на цей бенкет і з інших пожертв під час першого етапу кампанії на будову цієї школи зібрано коло 40,000 долярів.

● Французький уряд виготовив для всіх союзників Франції короткий звіт про переговори, ведені з Нікітою Хрущовим під час його останньої візити у Франції та взагалі про враження уряду з тієї візити. Французький уряд стверджує, що Хрущов ні трохи не змінив своїх поглядів в усіх тих міжнародних справах, що розділюють Схід і Захід.

Гертер оцінює песимістично конференцію роззброєння у Женеві

Вашинґтон. — Державний секретар Кристіян Гертер висловився на своїй пресовій конференції в минулу п'ятницю дуже песимістично про теперішню Женевську конференцію міжнародного роззброєння, яка триває від 15-го березня ц. р. та про вигляди травневої конференції „на вершинах". Гертер критикував м. і. рішення, що та конференція роззброєння перерве свої наради аж на 6 тижнів, від 29 квітня до 6 червня ц. р. В міжчасі відбудеться в Парижі конференція на вершинах, яка імовірно триватиме від 16 до 26 травня ц. р. Гертер признав, що коли на тій конференції „на вершинах" прийде до поважного зудару з Хрущовим з приводу справи Німеччини й Берліну, то воно матиме некорисний вплив також на справу роззброєння.

Тим часом у Женеві на згаданій конференції роззброєння Валеріян Зорін проголосив „новий" совєтський плян, схоплених в 5-х „принципах". За одностайним ствердженням західних делеґатів на тій конференції і західньої преси, цей „новий" плян СССР є повторенням давнього пляну „ґенерального і тотального" роззброєння впродовж 4-х років. Західні держави негайно відкинули його, стоючи дальше на становищі, що вони не підпишуться під ніякий „принцип" ґенерального і тотального роззброєння в згори означеному терміні, а тільки вимагають переговорювання окремих ділянок роззброєння з одночасним в и г о т о в л е н н я м для кожної з тих справ дійсної системи контролі.

Де Ґоль вернувся до Парижу закінчивши успішну візиту в Англії

Париж. — П р е з и д е н т Шарль де Ґоль вернувся в минулу п'ятницю до Парижу, прославлюваний дипломатичними колами і всією французькою пресою за великий успіх, що його мав в Англії під час минулотижневої тамошньої своєї візити. Між ним і прем'єром Мекмілленом не списано ніякої умови в справах, що й надалі залишаються між Англією і Францією досить спірними проблемами, проте внаслідок тих відвідин і виголошених під час них заяв і промов настала дуже приязна і тепла атмосфера у взаєминах між тими країнами. Особливо узгіднено спільну політику супроти Середнього Сходу і на терені Африки. Англійські державні мужі — за твердженням преси — винесли враження, що Франція хоче наближення до Англії, щоб зрівноважити її тісні взаємини з Німеччиною. Де Ґоль мав запевнити Мекміллена, що 6-членний Спільний господарський ринок не поведе економічної політики, яка вийшла б на шкоду Англії, що проводить у 7-членній Асоціяції вільної торгівлі. У своєму пращальному зверненні до королеви Єлисавети де Ґоль ще раз підкреслив необхідність найтіснішої співпраці між Англією і Францією.

Франція старається за допущення її до „атомового клюбу" держав

Париж. — До Парижу прибув голова державної американської Комісії а т о м о в о ї енерґії Джон МекКон офіційно для розмов про тіснішу американсько - французьку співпрацю у к о р и с т у в а н н і атомовою енерґією для мирових цілей, а фактично — за твердженням газет — у зв'язку з французькими атомовими експериментами. Амбасадор Франції у ЗДА Ерве Альфан вже почав перевірювати, чи урядові й парляментарні кола у Вашинґтоні поставляться прихильно до заходів президента де Ґоля, коли той внедовзі прибуде з офіційною візитою до Вашинґтону, щоб ЗДА поставили Францію нарівні з Англією в ділянці постачання атомової зброї та взагалі атомової військової співпраці. За твердженням газет, американські кола, особливо конґресові, ставляться до таких французьких амбіцій неприхильно. Вони буцімто вважають, що два французькі атомові вибухи на Сахарі не доказали ще здібности Франції продукувати атомову зброю, себто не є тим „значним поступом в розвитку атомової зброї", про який говорить доповнений у 1958 році

ОБЕРЛЕНДЕР ВІДІЙШОВ „НА ВІДПУСТКУ"

Бонн. — Західньо-німецький міністер для втікачів, д-р Теодор Оберлендер, який від місяців був предметом шаленої комуністичної і соціял-демократичної кампанії у зв'язку з своїм колишнім членством в нацистській партії і своїми обов'язками на Сході Европи за останньої війни, офіційно „пішов на 3-тижневу відпустку". Він нібн має з'явитись 5 травня, коли в парляменті розглядатимуть бюджет міністерства втікачів але появилася вістка, що між Оберлендером і представниками обох партій прийшло до порозуміння, що він більше не вернеться на своє становище.

„Тризуб" і УСК, Ню Йорк, перемогли знову

Виграні „Тризуба" у Филаделфії у змаганнях з „Помпеями" 2:1 та УСК, Ню Йорк, над Греками у відношенні 1:0 були великими перемогами для обидвох українських клюбів і їх симпатиків. Перемогою над „Помпеями" филаделфійський „Тризуб" добився до фіналу Сходу в грах за футбольну чашу ЗДА. Ще тільки змагання з одним суперником на Сході й опісля фінальні змагання з репрезентантом Заходу стоять на шляху „Тризуба" до футбольного чемпіонату цілих ЗДА на 1960 рік.

УСК, Ню Йорк, висунувся на перше місце Першої Дивізії Німецько - Американської Футбольної Ліґи після перемоги над Греками (Greek-Americans), які досі були на вершку табелі та рахувалися найважливішим претендентом на Сході до вищої кляси Ліґи. Якщо УСК в останніх 4 грах за першенство не втратить ні однієї точки, то він увійде неминуче до Групи Великої Десятки. Змагання УСК з Греками, які закінчилися вислідом 1:0, були попереджені розгрою Резерви УСК з Резервою Греків теж у відношенні 1:0, Юнаки УСК „А", виграли з юнаками Готи 5:0 і юнаки „Б" програли з юнаками Лотишів 1:0.

Не здаючи свого чемпіонату Ліґи стейту Ню Джерзі, Елізабетська „Січ" теж і минулої неділі знову здобула перемогу 3:0 над Мадярами з Ню Бронсвік.

Український Відбиванковий Клюб „Плай" здобув ще один чемпіонат відбиванкового турніру за першість східніх стейтів у Вайт Плейнс. Плай переміг всіх своїх противників, в цьому теж і двічі команду УСК з Бінґгемтону. У фінальній грі турніру Плай доказав свою вищість перемогою над Бінґгемтоном 15:9, 15:8. В цьому ж турнірі відбулися змагання жінок, в яких „Тризуб" з Филаделфії здобув третє місце. Участь в цих змаганнях взяли теж українські жінки із УСК, Ню Йорк, та „Довбуша", Ню Гейвен, Пластова команда чоловіків гарно пописалася і здобула перше місце в одній із слабших груп цього відбиванкового турніру.

РАНЕНИЙ В АТЕНТАТІ ПРЕМ'ЄР ПІВДЕННОЇ АФРИКИ — ВИДУЖАЄ

У КРАЇНІ НАЗАД СПОКІЙ, АЛЕ АТМОСФЕРА КРИЗИ

Гендрік Верверд

Йоганнесбург. — У Південно-африканській Унії панує назверх спокій, але всі свідомі того, що та країна переживає глибоку політичну й психологічну кризу, яку суботнішній атентат на прем'єра Гендріка Ф. Верверда ще тільки поглибив — стверджують західні коментатори. В минулу суботу 9-го квітня тамошнього часу, зараз після того, як прем'єр Гендрік Верверд виголосив промову на відкритті сільсько-господарської вистави і вернувся з трибуни до своєї льожі на виставі, виконано на нього атентат. 54-річний південно-африканський фармер англійського роду Дейвід Пратт, заможний чоловік, відомий в білих південно-африканських господарських колах, підійшов до льожі прем'єра, вихопив револьвер і з найближчої віддалі віддав до нього два стріли. Одна куля застрягла в піднебінні, друга в правому вусі. Лікарі покищо не перевели операції, заявивши, що стан пораненого не дуже важкий дармащо йому грозить втрата слуху та труднощі в мові. — Дружина прем'єра, яка сиділа поруч із ним, інстинктовно хотіла кинутись між чоловіка і атентатчика. Цього останнього люди негайно схопили, обеззброїли і поки забрала його поліція — важко побили. За єдину причину атентату подають довголітню нехіть Дейвіда Пратта супроти Націоналістичної партії, лідером якої є Гендрік Верверд, — але, зрештою, Пратт не брав активної участи в партійно-політичному житті. Під час атентату на теренах вистави було 20,000 осіб. Тільки-що відкриту виставу зараз після атентату закрито, але через день, на прохання самого прем'єра, який вернувся до притомности, виставу знову відкрито. Південно-африканський уряд відбув вже два надзвичайні засідання. Рішено, що покищо треба рахуватися з поворотом раненого прем'єра до здоров'я і до урядування. Тому не призначено ні його наступника ні офіційного заступника, а тільки проголошено, що на засіданнях ради міністрів головуватиме міністер хліборобства Пол Олівер Зауер. Хоч він однопартієць раненого прем'єра, проте Зауера вважають більш поміркованим у поглядах на расову проблему. Сподівалися, що зараз після атентату буде проголошений воєнний стан, але покищо не зроблено цього. В Південній Африці все одно існує винятковий стан, проголошений після 21-го березня ц. р., коли-то в стрілянині до муринської демонстрації в місті Шарпвілі вбито 72-ох муринів і кількасот поранено. Королева Єлисавета та різні інші голови держав і урядів переслали раненому прем'єрові вислови співчуття і засудили факт атентату, дармащо всі вони не погоджуються з його націоналістичною расово-дискримінаційною політикою. Саме за день раніше в англійській палаті громад прийнято одноголосно резолюцію з натавруванням расової політики в Південній Африці. Був навіть внесок, щоб Гендріка Верверда не запросити на з'їзд прем'єрів Британського Коммонвелту, що в травні ц. р. відбудеться в Лондоні, але уряд негайно той внесок відкинув. Останні вістки з Південної Африки говорять про новий рейд війська і поліції проти муринських автохтонів, цим разом на муринську дільницю в Дурбані. Арештовано кругло 300 осіб, з яких 143 затримано після переслухання, а решту звільнено. Поліційний комунікат говорив знову про арештування „терористів" і „кримінальних злочинців".

Тамброні очолив новий італійський уряд, загрожений відразу кризою

Рим. — Фернандо Тамброні став новим італійським прем'єром і дістав від нижчої палати італійського парляменту в минулу п'ятницю 8 ц. м. вотум довіря 300 голосами проти 293-х. Але ця невеличка більшість 7-х голосів є тим непевніша, що зараз того самого дня два члени нового уряду зголосили свою димісію — міністер для Південної Італії Джуліо Пасторе і віцеміністер промислу й торгівлі Суллько Віяджі — обидва з лівого крила керівної Християнсько-демократичної партії, які запротестували проти того, щоб новий уряд був цілком залежний від 24-ох голосів неофашистів в парляменті. Після його виступили з уряду ще міністр Джорджіо Бо (адміністраційні реформи) і міністер транспорту Фіорентіно Суллько. В найближчих днях збереться 144-членна Крайова рада названої Християнсько-демократичної партії, але ще раніше скликано 20-членну партійну директорію. Міністром закордонних справ в новому уряду Тамброні є Антоніо Сені, попередній прем'єр.

У СВІТІ

● У Південній Африці військо і поліція, в найбільшому в історії тієї країни рейді у муринській дільниці столиці Кейптавну Ньянґа, а р е ш т у в а л и 1,525 чоловіків і жінок та перевозили поліційними автами під сильною охороною війська до поліційної головної кватири. Офіційно називається, що це була облава на „терористів, саботажистів та к р и м і н а л ь н и х злочинців", а фактично масові арештування серед муринів мають на цілі стероризувати їх та позбавити всякого проводу.

● В „Оссерваторе Романо", офіційному органі Ватикану, появилась стаття з пересторогою проти фальшивих поглядів, наче б Католицька Церква могла співпрацювати з соціялізмом в його „лаґідній" формі. Притокою до тієї статті були деякі голоси італійської преси, що нав'язували до заяви німецьких соціял - демократів, що висловились за приватною т о р г і в л е ю. Названий орган Ватикану виключає будь-яку згоду між соціялізмом і християнізмом, бо, мовляв, соціялістична наука в основі є запереченням ідеалістичного світогляду, побудованого на вірі в Бога.

● Французи в Альжирі запродукували нібито політичного втікача від бунтарських арабських націоналістів, Мабрука Куару, який твердить, що був першим секретарем міністерства закордонних справ в екзильному уряді альжирських націоналістів. Він нібн втік з Тунісу і вернувся до Альжиру та сам зголосився у французів, не погодившись на продовжування партизанами війни проти Франції.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917, — authorized July 31, 1918.
Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

Україна в атомовій загрозі

Ще не розвіяли вітри димів другої світової війни, ще чути було гук гармат і гуркіт моторів, а над світом уже висіла, як і висить сьогодні, загроза нової світової війни, що може бути уже таки справді останньою. Не тому, що люди зліквідують у ній свої суперечності та порахунки, але тому, що самих людей і їхнього доробку не стане, якщо у тій війні буде вжита визволена людським генієм атомова сила.

Не диво, що ввесь світ, кожний відповідальний державний муж і політик гарячково шукають формули, яка виключила б можливість нової війни. Але чи існує така формула? Чи теперішня співіснувальна лихоманка дає можливість її знайти? Вона, без сумніву, таку можливість давала б, якби було щире бажання співжиття з обидвох боків. Тим часом, як не можна мати найменшого сумніву щодо співіснувальної щирости західнього, вільного світу, так немає сумніву щодо розбишацьких цілей, які криються за співіснувальною пропагандою червоної Московії.

Жахливі перспективи нової світової війни, подвійно жахливі для нашої батьківщини, України, можна добачити, між іншим, у двох інтересних репортажах в домої американської колюмністки Маргарити Гіґґінс, надрукованих у „Ню Йорк Геральд Трибюн" минулого тижня. Темою цих репортажів є один з найбільш відомих і кваліфікованих американських спеціялістів атомової енергії, д-р Леон Шілард, до речі, мадярського походження. Д-р Шілард, разом з Альбертом Айнштайном належав до тих американських мужів науки, які перерішили визволення та використання людиною атомової енергії і які вже напередодні другої світової війни звернули увагу президентові Рузвелтові на можливість і загрозу використання тієї енергії для воєнних цілей.

Д-р Шілард перебуває тепер в одній із нюйоркських лікарень для хворих на пістряка, але відмовляється від операції, „бо не має часу": так, як раніше вважав він ціллю свого життя визволення атомової енергії, так тепер тією ціллю вважає знайдення „формули", яка виключила б можливість використання тієї страхітливої сили для нищівних цілей.

Виясенння, які дав д-р Шілард згаданій кореспондентці, виправдують його поспіх. Це не тільки пістряк, від якого немає рятунку, але й переконання, що людство має тільки 20 відсотків шансів перетривати до кінця цього сторіччя без атомової війни, а 80 шансів вказують, що така війна вибухне.

„Формула" для відвернення або бодай зменшення загрози атомової війни, над якою працює д-р Шілард і яку з'ясовано в згаданих репортажах, саме й криє ту згадану на початку подвійну загрозу для України. Бо д-р Шілард вважає, що Америка може „відстрашити" Московію від війни, коли перестереже її, що на випадок війни атомовими бомбами будуть знищені, „наприклад, Київ і Одеса". Цим своїм прикладом д-р Шілард доказує, що навіть найвидатніший науковець може бути дуже наївним політиком. Подумати тільки: знищенням України Америка мала б відстрашити від війни Москву, яка сама вогнем і мечем намагається змести Україну з лиця землі. Не до Московщини, але до України застосував Сталін із своїм „соратником" Хрущовим під час останньої світової війни засаду „спаленої землі", щоб перемогти німців.

А втім, на цю тему насувається стільки коментарів, що їх, без сумніву, зможе доповнити собі кожний з читачів. Важливе, щоб самими коментарями не обмежуватись, але зробити з них практичний висновок і постійно збільшувати свої зусилля для роз'яснення світові і наївним ученим, що не загрозою знищення України, але активною допомогою у визволенні її з рук московської неволі, у врятуванні її від московського нищення можна збільшити ті 20 шансів на рятунок загроженого атомом людства.

Опіка держави над хворими

У Конгресі йдуть палкі дебати над поправою існуючого соціяльного законодавства у ділянці здоров'я. Конкретно, йде про зголошений демократичним конгресменом А. Дж. Форендом з Ровд Айленду законопроєкт про медичну опіку над хворими пенсіонерами, себто людьми старшого віку, які є більш податливими на недуги, а проте не користають з тих здоровних забезпечень, що їх дають своїм членам робітничі спілки, і не мають грошових засобів, щоб платити внески до приватних здоровно - асекураційних компаній. У зв'язку з переслуханнями в Сенаті над цією справою прийшло вже до гострої словесної виміни між лідерами робітничих спілок Волтером Рутером і Джеймсом Б. Кейрі, з одного боку, та лідером республіканської меншости сенатором Еверетом Дірксеном — з другого. Робітничі лідери закинули республіканській адміністрації, що вона потурає інтересам приватних лікарів і здоровно - асекураційних компаній. Сам президент Айзенгавер заявив недавно на своїй пресовій конференції, що він є проти обтяжування державної скарбниці безпосередніми видатками на старших віком хворих, але що цією справою повинні зайнятися в більшій мірі приватні установи і стейти — з допомогою держави. Секретар здоров'я Артур Флеммінґ нібито виготовив свій проєкт. В останніх днях вісім республіканських сенаторів з сенатором Джекобом Джевітсом у проводі зголосили в цій справі інший проєкт.

Поки справа дебатується, нема чого вдаватись у детальний розгляд цих різних проєктів. Справа не в подробицях, а в принципі. Частина американців, закоханих у системі свободи, приватництва і вільної торгівлі, вважає, що і здоров'я людини — це приватна її справа, яку повинні розв'язувати самі хворі у приватних лікарів і в шпиталях, користаючи з убезпечень в приватних здоровно - асекураційних компаніях. Система приватного забезпечення дійсно стала масовою, бо ось „Блю Кросс" нарахував минулого року 55,880,414 членів, в тому числі кругло 3½ мільйона в Канаді, а „Блу Шилд" — 42,575,256 членів. Всі великі робітничі спілки мають для своїх членів власні лікарсько - допомогові влаштування. Все ж лікування в Америці є найскладнішою проблемою для середньо- та малозаможних осіб і трагедією для бідних. В особливо ж важкій ситуації є ті, які не дістають допомоги в недузі від робітничих спілок і не мають засобів, щоб забезпечитись в установах типу „Блю Кросс".

Але система юнійної допомоги хворим і приватного забезпечення в різних установах типу „Блю Кросс", не захоронює не тільки безробітних, але й працюючих від матеріяльної руїни у випадку затяжної недуги. Існує тут страшна диспропорція між заробітками службовика чи робітника та коштами лікування у приватних лікарів і в шпиталях. Правда, і добродійні фундації і здоровні відділи самоврядування піклуються цілком незаможними хворими. Все ж, колись мусить прийти в цій ділянці в ЗДА до радикальної реформи.

Американське соціяльне законодавство взагалі дуже молоде, бо т. зв. Акт соціяльної забезпеки ухвалений щойно в 1935 році. Його вже 6-кратно доповнювано, востаннє у 1958 році. Справи опіки над хворими він не розв'язує, а торкається того питання тільки дуже частково. Тим часом здоров'я громадянина — це не його приватна справа. Це справа всієї спільноти, цілої держави. Противники опіки держави над хворими в Америці страшать ліберальних законодавців лихами зв'язаними з „соціялізованою медициною". Справа не в соціялізмі, що його малохто може бажати, а в тому, щоб лікування перестало матеріяльно руйнувати недужих. Якщо обидві американські партії, маючи на увазі настрої громадянства і голоси виборців, поліпшать у цьому році соціяльне законодавство в ділянці опіки над здоров'ям громадян, то це принесе користь і державі і народові.

Любомир О. Ортинський

ДЕЯКІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ПОЛЬЩІ

Чим виповнити зміст духового життя нової польської спільноти? Як унапрямнити культурні процеси? Як забезпечити режимові вплив на нового інтеліґента? — Це питання, які не сходять зі шпальт варшавської проблематичної преси. Забрав у цій справі голос в тижневику „Нова Культура" також і Степан Жулкевський, один з чільних режимових публіцистів. Цикл статтей, які він присвятив цій темі, не дають розв'язки проблеми, але розкривають стан і дозволяють — до деякої міри — орієнтуватися в хаосі, що постав на цьому відтинку в Польщі.

Ствердивши, що в „нашім устрої домінує система плянування", С. Жулкевський зараз же заявив, що з двох можливих систем плянування — моноцентричної і поліцентричної, польський режим ще не вирішив, котру застосувати в суспільнім житті. Внаслідок цього, побоюється Жулкевський, можуть повторитися „помилки" з-перед кількох років, тим більше, що: „Не можна заперечити, що зудар різних методологічних концепцій прибрав в останніх роках на силі. Спостерігаємо занепокоюючі прояви недостатньої відпорности деяких марксистів. Багато пропозицій, які вноситься, мають характер еклектичний (ділеспрямувальний) і резиґнують з теоретичного обґрунтування". Вихід з ситуації бачить автор у поселених гуманістичних студіях, передусім у студіях над наслідками індустріялізації країни, над впливами професійного затруднення жінок і над переходом селян до міста. Окремий апель спрямовує Жулкевський на творення власної польської „культурної політики", яка була б допасована до вимог масової культури. І хоча він в одному місці складає данину совєтським досягненням і заявляє, що „можемо користуватись досвідами Совєтського Союзу", — не радить перещеплювати його на польський ґрунт, а натомість поручає шукати свого шляху.

Не менш важливою від унапрямлення культурних процесів в сучасній Польщі є пекуча проблема видайности польського робітника і взагалі польської економіки. Це є постійною темою польської преси, і з неї можна скласти собі уявлення про відносини. Для ілюстрації беремо репортаж Барбари Сайдлер з варшавського тижневика „Політика", де вона пише: „Завжди шукаємо відповіді на засадниче питання про малу видайність праці в наших фабриках. Без сумніву, одною з причин цього є „свіжість", некваліфікованість нашої робітничої кляси. Але як довго можна на цю обставину все спихати? На марґінесі варто пригадати, що наші еміґранти з часів двадцятиріччя, в переважаючій більшості селяни, успішно здавали іспит з видайности праці у фабриках Форда в Америці і втішались там опінією добрих робітників".

Авторка не хотіла чи не могла далі еляборувати цієї теми і досліджувати причин, чому у Форда той самий селянин виконував норму, а в Новій Гуті її не виконує. Вона тільки натяком і посередньо вказала на ментальність теперішніх робітників у Новій Гуті, описуючи родину Янків. „Інше є відношення Янків до ужиткової власности, а інше до державної. Спільну тріпачку на подвір'ї, трамвай, сходову клітку — Янікові шанують. Але все, що в Гуті — це державне. Цеглою, машинами, дошками, молотками. — Янікові не думають журитися. Злодій, який витягне гаманець з кишені, вкраде жарівку в сходовій клітці або викрутить клямку у входових дверях — заслуговує, в їхній уяві, на суд. Але про злодія, якого зловлено, коли виносив дошки з магазину, Зося Янікова сказала: „Держава має тих дощок досить, а йому певно їх треба було".

До якої міри непопулярне серед польських робітників „стахановство" може свідчити факт, про який написала згадана вище кореспондентка „Політики". В Новій Гуті мало відбутись урочисте надання медаль робітникам, які перевиконали норми. Склалося так, що перше місце в змаганні зайняв циган. Він спершу не хотів появлятися на тій урочистості, але коли його врешті змусили прийти і до того ще й виголосити промову, він сказав: „Життя закоротке, щоб циган міг працювати". Після того зник без сліду і більше в фабриці його не бачили.

В числах видайність польських сталеварів, порівняно з видатністю сталеварів в інших країнах, представляється так: польський сталевар продукує річно 120 тони сталі; сталевар у ЗДА — 170; в СССР — 180; в Західній Німеччині — 200 тонн.

Про критичний стан польської економіки пише в березневому числі паризької „Культури" Юліюш Мєрошевський таке: „Польська господарка переходить ґостру кризу... Причини цієї кризи лежать глибоко в її системі... Але навіть за умов теперішньої плянованої суспільної господарки, яка є під совєтською контролею, Польща перевела ряд невідкличних реформ, і можна ще багато зробити для піднесення промислу, хліборобства та торгівлі. Можна ще багато зробити, щоб життя стало легше і краще..." Заступаючи погляд про потребу реформи і про створення „польського моделю" господарки, автор в імені редакції „Культура" закликає до переведення анкети на тему поліпшення економічної ситуації в Польщі. Він кличе: „Пишіть, пишіть, завжди з того щось станеться". Може, нарешті, прокинеться хтось із вирішальних чинників у Польщі!"

Блаженні віруючі! Але на підставі дотеперішнього розвитку подій, тобто від „польського жовтня" 1956 року, тяжко думати про те, щоб варшавський режим послухався порад польських еміґрантів. В інтересі комуністичної партії Польщі, як речника і виконавця політики, унапрямлюваної з Москви, лежить тільки повна соціялізація польської економіки.

З'ЇЗД УКРАЇНЦІВ НА КОРСИЦІ

(За „Українським Словом", Париж, 3-го квітня 1960 р.)

21-го березня відбувся в Порто з'їзд українців, засланих у зв'язку з приїздом Хрущова до Франції, на Корсику. На з'їзд прибули українці з п'ятьох осередків. Не заступлені були українці з трьох осередків. Можливо, що є ще деякі осередки на Корсиці, де перебувають українці, одначе ніяких вісток про них немає. З загальної досі нам відомої кількости виселених на Корсику 55 українців в з'їзді взяло участь 32. З перебуваючих на Корсиці українців досі поіменно вдалося усталити 45 осіб. Прізвищ 10-ох українців досі не усталено.

З'їзд відкрив п. Любомир Гузар, якого обрано головою з'їзду; заступником голови вибрано інж. О. Мельниковича, секретарем — Сергія Левицького.

Порядок нарад з'їзду складався з точок: 1) Стан інтернованих на Корсиці українців; 2) пропаґандивна праця українців на Корсиці; 3) розгляд і схвалення проєкту „комунікату до преси" від інтернованих українців; 4) Світовий Конгрес Вільних Українців.

На підставі інформацій з місць ствереджено, що в усіх осередках інтернування українці поводилися гідно, духово сильні, що й зауважували інтерновані інших національностей. Хоч інтерновані українці належать до різних середовищ, одначе з моментом їхнього арештування, далі перевозу на Корсику, вони виявили взаємну терпимість, а навіть дружність. Багатьох ця депортація дала змогу ближче запізнатись, що очевидно має тільки додатній вплив.

Цікавішими були інформації про зовнішню працю інтернованих українців. В цій ділянці, без сумніву, українці виявили себе якнайбільше, що викликало подекуди заздрість інших національностей. Так, в Іль-Русс п. Дратвінський негайно зорганізував хор, домовився з 82-річним французьким священиком, щоб дозволив співати наші церковні пісні в часі Служби Божої. І хоч місцевий священик відправляв Службу Божу в латинському обряді, український хор співав немов би Служба Божа була відправлювана в нашому обряді. Це викликало радісне враження в місцевих французів, і, здається, рідко-коли церква заповнялась віруючими так, як в неділі і свята, коли співав український хор.

По інших осередках українці, в міру своїх спроможностей, в зустрічах з чужинцями інформували їх про причини нашої депортації. В одній місцевості українці влаштували свято Шевченка для місцевого французького населення і депортованих інших національностей.

Найбільше інформаційно-пропаґандивної праці зроблено в Порто завдяки нелеревершеній активності п. Любомира Гузара і голови Української Студентської Громади в Парижі п-ни Тамари Гридюк. В день нашого арештування в Парижі, навіть безпосередньо після приїзду на Корсику, ні французька ні інша чужинна преса не добачали українців. Побіч Іль - Русс, Порто є найбільше знаною місцевістю всякого роду туристів. Сюди, більше як до інших місцевостей, приїздили чужинні кореспонденти. Першим був тут кореспондент „Ніс-Матен", який вперше написав про інтернованих українців і навіть вмістив світлину п'ятьох українців. В дальшому чужинна преса вміщувала світлину п-ни Тамари Грицюк, яка, як одинока українка - жінка, притягала до себе увагу чужинних кореспондентів, що з цікавости хотіли побачити цю небезпечну „революціонерку". Представники американської телевізії навіть поставили їй безпосередньо питання: „Чи вбили б ви Хрущова?" Очевидна річ, що вона заперечила, але ж бо хіба той, хто підготовляє атентат, комусь про це говорить?

Готель „Медітеране", що межує безпосередньо з „Ідеаль-готель", робив нам конкуренцію. В „Медітеране" перебував був. литовський посол, до якого чужинні кореспонденти звертались за інформаціями. Хоч між інтернованими на Корсиці було всього два литовці, був. посол присвоював собі право говорити іменем всіх осіб. Щоб позбавити права цього самозванця, покликано від кожної групи по одному представникові, які управнені були своїми групами говорити з чужинними кореспондентами. Москалів ігноровано, вони почали „обробляти" литовського посла, який в дальшому вже висказувався, що інтерновані неприхильно ставляться до большевицького режиму, одначе не до російського народу, який, мовляв, є найбільш страдальним народом. Очевидна річ, що це викликало негайно рішучу реакцію збоку представників інших груп, які одверто йому заявили, що він не має права говорити в їхньому імені. А тому, що ініціятором цього спротиву був п. Л. Гузар, негайно москалі почали нацьковувати литовця, що, мовляв, інтерновані на Корсиці є тільки галичани - сепаратисти, а немає українців з Києва чи Харкова. Ці московські інтриги викликали реакцію з нашого боку, бо важко було передбачити, чи ця справа не знайде прихильного вуха в чужинних журналістів. Тому підписаний подбав, щоб появилися у нас кияни, харків'яни, дніпропетровці, одесити і т. д., бо між українцями не бракує уродженців східних земель.

Намагання був. литовського посла, щоб хорватський католицький монах відправив Службу Божу за найбільш страдальний російський нарід, викликали рішучий спротив всіх в Порто інтернованих чужинців. Вислана до цього монаха делеґація запротестувала і загрозила, що ніхто на Службу Божу не прийде. Але одночасно хтось повідомив католицького архиєпископа в Ажакціо, і він надіслав заборону монахові відправляти таку Службу Божу, а два дні пізніше монаха забрали з нашої місцевости „на ліпше місце". Тоді литовець занамовою москалів поїхав до Іль-Русс провадити аґітацію, одначе ми зателефонували до Іль - Русс повідомили інтернованих там українців, що це за птиця. Кілька днів пізніше цей литовець, який за чарку горілки заприсягся вислужуватись московським імперіялістам, виїхав.

Найбільш численною групою на Корсиці є мадярська, другою щодо числа — українська, третьою — хорватська. На денному порядку — бійки між хорватами і серба-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Олег Лисяк

ЇДЬТЕ ДО ДІТРОЙТУ!

Одне є певне: фантазія завжди цікавіша за дійсність. Наприклад, коли я „на крилах уяви" (як писалося в старомодних повістях) літав на Олімпіяду до Скво Веллі, все було цікаве, пригадувались мені інші, попередні піднебесні подорожі, я бачив широке розлиття рік Міссіссіпі і Мизурі, чув, як цикала годинникова бомба в торбі сусіда-пасажира, щось думав, чогось боявся і щось постановляв. Було цікаво летіти літаком — коли це ділялося в уяві.

Але насправді? Присяйбі, подорож літаком тепер така буденна, як, скажімо, стриження волосся чи їзда велекоміською підземкою. Навіть ще менше, бо коли, наприклад, я їду кудись „собвеєм" в Ню Йорку, то завжди загублюся і мушу безконечно пересідати. А тут? Прибуваєте до авіопорту, віддаєте багаж, поспішаєте чимдуж, щоб скорше увійти до літака — і, очевидно, спізнюєтесь, бо вже були спритніші за вас, які вже засіли при всіх віконцях. Зрештою — що ви хочете побачити, коли подорож відбувається вечірньою порою? Тих трохи світел на землі, що їх доглянете крізь плечі сусіда? Чекаєте з тугою, коли світляний сигнал дасть вам знати, що можна вже розперерезати пояс безпеки, бо це означає також, що можна вже курити. Дивитеся на годинник: ну, ще майже дві години тої нудьги, і потім ви нарешті будете на місці. Цікавитесь лише тим, що дадуть їсти, і справжню насолоду приносить вам лише питання стюардесси: „Чи ви хотіли б випити щось перед вечерею?" — „Шюр, що котів би! Скач і сода є?" — „Шюр!" — відповідає стюардесса, і ви приходите до переконня, що повітряна подорож не така вже й нудна.

І все таки літання має свої добрі сторони. Замість їхати з Филаделфії до Дітройту автом 12 годин, ви будете на летовищі Віллов Ран за не цілих дві години. Щоправда, з самої звички нарікати, ви кривитесь і тоді, коли з кабіни пілота повідомляють, що внаслідок західнього вітру ви прибудете може на пару хвилин пізніше. Щось такого! — не досить того, що чоловік платить тяжкі гроші за квиток —а тут ще й спізнийся на п'ять хвилин...

Насилу пригадуєте собі щось цікаве до думання. Пригадую колеґу з бюра, який колись був пілотом чотиримоторового „Ліберейтора" і дбав за те, щоб його залога, яка займалася під час війни пусканням на нас, тих, що сиділи на землі, запальних і розривних бомб — робила цю справу рівненько і без перебоїв. Цей мій колеґа розповідав мені, що в лютому 1944 року, саме вполудне, він брав участь в одному з найбільших бомбових рейдів на Берлін, в якому брало участь коло тисячі літаків.

Не могло бути ніякої помилки, бо він твердить, що був лише один такий великий налет у тому часі, і він напевно літав тоді над містом, в якому я сидів тоді, притиснувшись до землі, десь в околиці Тельтовер Дамм, поміж вогнями пожеж. Я розповів йому про свої переживання і у відповідь почув, що він мав не менший страх, сидячи там високо, в літаку. Бо ж його „джаб" був — вести свою машину прямо-прямісінько і, ні на що не оглядаючись, тримати її курс за лідером ескадрильї. Ну, а що німецька протилетунська артилерія була вже добре встріляна, а день був ясніший, як сльоза — не було дива, що мій колеґа Дан тряс штанами на висоті 15 тисяч стіп не менше за мене, що сидів на глибині трьох метрів під землею, в сховищі. Від часу, коли ми відкрили наше спільне переживання розділене лише п'ятьма кілометрами повітря, ми набрали один до одного симпатії і тепер щодня навпереміну фундуємо собі один одному каву під час „кофі - брейку". Так, тоді подорожувати літаками було цікавіше.

Востаннє я був в Дітройті п'ять років тому, приїхавши до цього міста з Америки через Канаду, себто з півдня на північ, бо, як відомо, канадійська територія в цьому місці лежить на південь від ЗДА. Погляньте на мапу: Виндзор розташований на південь від

(Закінчення на стор. 4-ій)

Д-р Е. Жарський

НАШІ ВИХОВНІ ЦІЛІ

(Доповідь, виголошена на 4-ій Педагогічній Конференції Об'єднання Українських Педагогів в Канаді)

(7)

Увідношенні до державної педагогіки — педагогіка культури підкреслює, що понад державою існують вищі від неї вартості; ними є непроминальної вартости національна культура і пов'язані з нею найвищі ідеали, що присвічують кожній нації й кожному її членові. З цього погляду педагогіка культури виставляє цілі, що перевищують як одиницю, так і суспільство — наближається до релігійно - моральної педагогіки Ферстера; як одна, так і друга намагаються перемогти і педагогічний індивідуалізм, і соціяльну педагогіку. Розділює їх тільки неоднакове розуміння світу ідеалів; у Ферстера він моністичний, догматичний та універсалістичний; його ціль — одна й та сама, раз назавжди устійнена й узгіднена з релігійною традицією. Зате у педагогів та філософів культури цей світ вартостей є радше плюралістичний; аж ніяк не є він метафізичним абсолютом, а є комплексом постулятів чи завдань, у яких добачають своєрідний універсалістичний момент, що його джерело знаходиться у спільній усім людям основній структурі. Вони підкреслюють, що спосіб реалізування тієї самої вартости щораз інший, залежно від індивідуальности народу й людської одиниці. Завдяки цьому відвічні завдання культури є щораз новими особистими завданнями для наступаючих поколінь.

Наша виховна ціль

З цього короткого нарису про виховні цілі, що їх видвигали педагоги в останньому півсторіччі, можемо дійти до висновку, що з виховної точки зору: 1) тільки через аналізу людини в гурті можемо зрозуміти індивідуальну людину, і що 2) справді важливим і основним виховником є вартості національної культури. Залишаючи докладну аналізу нашої дійсности на слушний час, ствердимо у її висліді такі факти:

1) Українська спільнота у діяспорі, свідома своїх обов'язків перед грядучими поколіннями й глибокої відповідальности перед історією, мусить виявити піклування про те, щоб її молоде покоління зуміло не лише затримати існування української громади на вже осягненому рівні, але й запевнило їй дальший розвиток, дальший поступ уперед;

2) Українська спільнота у діяспорі, як продовжувач усіх тих духових, культурних вартостей, що їх нагромадив упродовж довгого ряду поколінь український народ, добачає в удосконаленні і перенесенні цих вартостей на нових її членів, молоде українське покоління, запоруку свого тривання й найглибшу рацію існування;

3) Українська спільнота у діяспорі, пов'язана міцним вузлом спільности життьових форм, звичаїв та глибокої традиції, вважає потрібним скріпити цю спільність і в рядах молодого покоління.

Головною основою, що пов'язує ці всі моменти, є велика кількість цінних і різнорідних культурних дібр, що їх придбав український народ упродовж довгих сторіч. Ці вартості є сталі, непроминаючі, а одночасно це першорядні чинники виховання характерів, тривка основа формування особовости, безнастанне джерело черпання духової поживи для розвитку і закріплення психічно-інтелектуальних, релігійно - моральних, суспільних, естетичних, національно-державних прикмет. На цьому ґранітному підложжі витворених українським народом культурних дібр відбувається глибокий духовий процес; на нього складається не тільки розуміння й вживання готових вже культурних надбань, але й витворення нових, а що найважливіше — формування нових поколінь на існуючій культурі для активної та творчої в ній участи. І саме цей скомплікований процес є тим безнастанним зусиллям, що змагає до реалізування найвищих вартостей у діях української спільноти як тепер, так і в майбутньому. Релігійні, моральні, пізнавальні, естетичні й ін. ідеали стають тими завданнями, що спонукують до безупинної праці на національному, культурному ґрунті. Це своєрідна реалізація української культури, її продовжування й розвивання наростаючим поколінням. Тут — повторюючи за Кершенштайнером — наче взаємно переплітаються два світи, які витворюють нову людську особовість; одним із тих світів є українська культура, другим — індивідуальність вихованця. Глибоко засвоєна українська культура формує його, виробляє духово, творить членом свого народу, впроваджує в коло загальноукраїнських вартостей. Цілий цей процес можна б назвати процесом духової асиміляції, при чому не тільки українська культура асимілює вихованця, але й він асимілює українську культуру. Коли культурні впливи будуть так глибоко засвоєні, що врешті стануть особистим світом вихованця, тоді вони забарвлюються його індивідуальністю, стають його власністю, його власним скарбом.

Якщо цей духовий процес охопить всю українську молодь, тоді він стане тим цементом, що споїть її в одну свідому громаду, забезпечить тяглість та спосність у дальших ділах і буде постійно піднімати на висоти ідеалу сильного характером, свідомого й корисного громадянина-українця. Збудований в душах молоді спільний фундамент почувань, думок і змагань дозволить краще пізнати й розуміти одне одного, краще співдіяти тоді, коли цього вимагатиме добро народу, держави.

Тим то й нашою ціллю повинно бути: з'єднати в одну гармонійну, живу й щораз дальше розвивану, духову цілість два чинники, що ними є — з одного боку — високовартісні й при тому різнорідні культурні добра та світлі традиції українського народу, а з другого — присвоююча їх собі із щораз більшою дозою активности, самостійности й творчости українська молодь, позначена індивідуальністю, що на тій цілості вибиває своє виразне тавро — для добра українського народу.

(Кінець)

ВСЯ ВЕЛИКОДНЯ ПИСАНКА НА ДОПОМОГОВІ ЦІЛІ ЗУАДКОМІТЕТУ

ПОЖЕРТВИ ВИСИЛАТИ БЕЗПОСЕРЕДНЬО ДО ЗУАДК У ФИЛАДЕЛФІЇ: UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE, P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

ЗЛУЧЕНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ДОПОМОГОВИЙ КОМІТЕТ

вітає зі Святом ВЕЛИКОДНЯ

всіх своїх Членів та Добродіїв і дякує їм за співпрацю і підтримку харитативно - допомогової акції в користь потребуючих українців, розкинених по різних країнах.

В біжучому році, який проголошено у всьому світі як РІК УТІКАЧА, діяльність Злученого Українського Американського Допомогового Комітету пожвавилась.

ЗУАДК не лише продовжує акцію переселення українців з перелюднених европейських країн до ЗДА, але й продовжує харитативно-допомогову діяльність потребуючим помочі українцям, головно інвалідам, сиротам та нездібним до праці, і далі заступає українських втікачів - емігрантів перед властями в країнах поселення. ЗУАДК — це єдина українська допомогово - переселенча установа, яка визнана урядом ЗДА і має зв'язки з міжнародними допомоговими та переселенчими установами.

ЗУАДК — це українська незалежна допомогова установа, яка несе допомогу всім українцям по всіх країнах і спирає всю свою діяльність на власних українських фондах.

Радісний час святкування Воскресення Христового був завжди традиційною нагодою для нашої української громади для збірки на харитативні цілі.

Управа Злученого Українського Американського Допомогового Комітету звертається і цього року до всіх українців у ЗДА з проханням зложити свою ПИСАНКУ на харитативно - допомогову діяльність ЗУАДКомітету: на поміч інвалідам, вдовам, сиротам і немічним, на поміч українським науковцям у їхній праці для української культури, на поширення Української Суспільної Служби, на продовження переселенчої діяльности і правного заступництва українських втікачів - емігрантів.

Просимо українські організації про переведення збірок Писанки у громадах.

ПИСАНКУ просимо слати на адресу ЗУАДК:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661. Philadelphia 5, Pa.

ХРИСТОС ВОСКРЕС!

Екзекутива і Дирекційна Рада ЗУАДК

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шевченкові Роковини в Кензас Ситі, Кенз.

Українська Громада в Кензас Ситі, Кензас.

Роковини Т. Шевченка відбулися в Кензас Ситі, Кенз. 27-го березня, о годині 3-ій пополудні в Українській Залі Відділу 323 УНСоюзу. Голова місцевого Відділу УКК п. Богдан Музика відкрив це Свято і, вітаючи гостей, сказав, що по всім світі, де лише є українці, в березні відсвятковують роковини Т. Шевченка. Нема границь, нема різниць в партійних політичних поглядах і віровизнаннях, немає нічого —такого, щоб могло поділити українців щодо особи Т. Шевченка і його значення для Української Нації. Але лише тут в Америці можемо вільно відзначити пам'ять нашого великого Поета.

Американський гимн відограв на фортепіяні О. Музика. Дуже добре представилася Громада зі Ст. Джозеф, Мізурі. Пан Мазуркевич змовив Отче Наш. Реферат про життя і твори Шевченка дуже зрозуміло виголосив інженер Тарасин з Топіка, Кензас. Вірш „Мені тринадцятий минало" деклямував Т. Гасяк із Ст. Джозеф. Вірш „Розрита могила" гарно деклямувала А. Миколинецька. Вірш „Українка я маленька" виголосила гарно Ю. Бриська, а вірш про Шевченка деклямувала маленька 3-літня дівчинка Тарасин, дочка інж. Тарасина. Вірш „До Основяненка" зрозуміло деклямував Ігор Івасик із Ст. Джозеф. Пісню „Вісвітер" виконав на фортепіяні гарно і мило п. О. Музика. Вірш „Думи, мої" зворушливо і виразно деклямувала п. М. Тарасин. Український гимн публіка відспівала, а на фортепіяні акомпанілював талановитий син нашого предсідника Орест Музика. Пан Т. Трусевич, який скінчив докторські студії і буде відкривати свою практику в Мілвокі, Вискансін, в своїй 10-мінутній промові закликав присутніх до єдности і співпраці. По закінченні Свята відбувся спільний обід. Місцеві люди і гості з Ст. Джозеф і з Топіка ділилися думками про рідну Україну.

Дмитро Яремко

Шевченківські роковини в Українознавчій Школі у Филаделфії

Школа Українознавства при парафії св. Покрови працює за програмами Шкільної Ради в Ню Йорку та має зв'язок із Шкільним Відділом УКК в Филаделфії. Вона брала участь в спільному Шевченківському святі молоді, влаштованому Шкільним Відділом УКК. Крім того влаштовує вона ще і внутрішнє шкільне Шевченківське свято, на яке, крім учнів і учителів, приходять батьки дітей і гості. Участь в святі бере вся школа і кожна дитина повинна причинитися до його проведення.

Після „Заповіту", виконаного хором школи, учні прочитали реферат на тему „Шевченко і діти", при чому різні фази поетичного життя ілюстрували деклямаціями його творів. В рефераті й підкреслено ті моменти, які зв'язували поета з дітворою, починаючи з його власного дитинства. В рефераті проведена також думка на прикладах із життя про ідеалістичну настанову поета, його глибоку релігійність та ніколи не гаснуче прагнення свободи національної і соціяльної для свого народу і України.

Дальшу програму заповнили збірні деклямації дітей, з поділом на відповідні дитячі голоси, як „До Основ'яненка", „Іван Підкова", „Не гріє сонце на чужині", „Думка", „І виріс я на чужині", „Розрита могила", „Перебендя", „Тарасова ніч" та попереджений відповідним поясненням уривок поеми-містерії „Великий льох" („Три душі"). Крім того в деклямаціях поодиноких кращих учнів виконано вірші „Тече вода з-під явора", „Біля портрету", „Під Каневом", „Доля". Треба признати, що учителі багато попрацювати над правильним і добрим виголошенням віршів, тому деклямації поставлено дійсно на висоті дитячого виконання. Вирізнились серед дітей такі як Оленка Головаш, Марта Стратієнко і Алла Білясва.

Музикальна дівчинка Нона Радченко акомпанювала на фортепіяні хорові, що під проводом диригента П. Куриленка виступав у двох групах, — старших і менших дітей, — з піснями „Мово рідна, слово рідне", „Думи мої, думи мої", „Садок вишневий", „Зоре моя вечірная", „Реве та стогне". Хор був гарно підготований диригентом. Закінчилося свято спільним відспіванням „Ще не вмерла Україна".

Програму підготовляли вчителі: М. Стратієнко, М. Юркевич, Л. Лисянська, М. Кононенко, Н. Басюк і М. Варвара. Адміністрував святом Батьківський Комітет школи при дбайливій допомозі отця пароха Стахія Щадинського.

Ось з такого скромного, на перший погляд, шкільного свята вийшли всі учасники, малі і дорослі, з дійсним духовим піднесенням. Це духове піднесення було ж саме наслідком того, що школа зуміла досягти головного, того що Шевченківський дух панував у святі. Не було декляматорства про абстрактні, незрозумілі часто дітям ідеали, а була думка і зігріте любов'ю чуття у кожній дбайливо опрацьованій точці.

Шкільне свято не може бути ніколи відірване від праці в школі; воно має бути висновком і виявом однієї важливої ділянки праці і виховання. В цьому саме коріниться глибоке, неповерховне, національне виховання української дітвори. Монтаж інсценізації, це теж мистецьке завдання, до якого треба підходити, добре зважаючи кожне слово. Саме це і зуміла осягнути Друга Школа Українознавства в Филаделфії.

Наталія І. - Пазуняк

Генерал Повер вимагає на алярмову службу $ 571,000,000

Вашингтон. — Командант Летунської Стратегічної Команди генерал Томас С. Повер, зізнаючи в Сенатській Комісії Видатків, твердив, що тільки постійне летунське поготівля бомбовиків в повітрі може бути достатньою відповіддю на загрозу від совєтських керованих ракет, і тому Конгрес повинен признати на ту ціль $571,000,000, а не $85,000,000, як пропонує президент Айзенгавер. Коли американські бомбовики будуть у повітряному поготівлі, твердить генерал Повер, тоді ССCР не відважиться напасти на ЗДА. Ген. Повер хвалив дуже ракети „Мінютмен", які тепер продукується і які є призначені на нищення ворожих літаків і ракет.

З'ЇЗД УКРАЇНЦІВ НА КОРСИЦІ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ми. Грузинів, на загальну кількість перебуваючих у Франції 330, інтернованих — 35.

Важко вичислити тих кореспондентів, які сюди прибували. Для прикладу згадаємо: „Ніс-Матен"; „Фіґаро"; „Парі-пресс"; а з чужинних „Лайф" і „Тайм" — американські; „Ді Вельт" та „Більд-Цайтунг" — німецькі. Крім цього були з американської телевізії та французького фільмового тижневика „Гомон-Пате".

Чужинна преса почала найбільше трубіти про українців. Очевидно, що це найбільшою мірою заслуга п. Л. Гузара, який своїм знанням та умінням куди перевищував був. литовського „дипломата".

З'їзд одноголосно схвалив „комунікат до преси" і того ж 23-го березня зв'явився кореспондент „Фіґаро", який негайно подав телефонічно до своєї редакції його зміст; і вже у „Фіґаро" за 24-го березня він появився з малими пропусками. Комунікат розіслано на всі знані адреси чужинної преси. Перекладено також на українську мову для української преси.

Справу Світового Конгресу Вільних Українців реферував ред. О. Бойків. З'їзд, не розглядаючи цього питання основно, схвалив вислати подяку Підготовчій Комісії та висловити надію, що її праця увінчається повним успіхом. Наводимо текст подяки:

„Українці Франції, заслані на Корсику, відбули 21-го березня 1960 року свій з'їзд, на якому між іншим прийняли до відома вислід Конференції, що відбулася в Торонто 19-21-го лютого 1960р. — щиро вітають постанову про скликання Світового Конгресу Вільних Українців і висловлюють свою надію та побажання повних успіхів у підготовчій праці".

В дальшому ред. Бойків поінформував присутніх, що Комітет Українців Канади вислав французькому амбасадорові в Оттаві меморіял, в якому протестує проти арешту та заслання українців на Корсику.

Після вичерпання порядку нарад з'їзду, його закінчено відспіванням „Боже єдиний" та українського національного гимну.

О. Бойків

(Українське Слово", Париж, 3-го квітня 1960)

ЇДЬТЕ ДО ДІТРОЙТУ!

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Дітройту. Найбільше моє переживання з того часу було те, що я забув згасити газ в моєму тодішньому помешканні в Боффало і ввесь час журився про висоту рахунку за газ...

Як виглядав Дітройт у тому часі, справді, не знаю. Пам'ятаю лише вулицю „Яську кампа!", себто вул. Джозефа Камопау, головну вул. Гемтремку,осідку української колонії. Тепер було б, зрештою, те саме, якби не факт, що з летовища Віллов Ран до Гемтремку треба їхати автом майже стільки часу, скільки літаком з Филаделфії до Дітройту, отже можна оглянути околицю. Ну, а крім того завдяки фактові, що єдина українська радіопередача в Дітройті, яку веде колишній диктор львівського радія, Зенон Тарнавський, має свій осідок в самому серці міста на тридцять першому поверсі — я мав нагоду подивитися на місто в білий день і побачив усе — навіть Канаду і в'їзд до тунелю, яким колись приїхав я до Дітройту по суші.

Що в Дітройті найцікавіше? Кажуть, що Фордова „Ротунда", але я не мав часу її побачити, і вона може ще почекати до другого разу. Зате бачив багато цікавіше: колеґів з Дивізії, багатьох приязних людей, від яких почув різні цікаві речі.

А поза тим я бачив щось найбільш цікаве з українського боку: місце, про яке вже Іван Франко пророчо писав: „Гей, хто в лісі не бував, той не бачив, той не знає, як Микита Лис живе..."

А я бачив, як Лис Микита живе, як живе невтомний видавець найповажнішого журналу української еміґрації, сам головний Лис Микита, Едвард Козак, якого довелось мені вперше побачити від часів, коли він ще жив на „Запоріжжі" в таборі „Орлик" у Берхтесґадені. Мало того, зумів доп'яти великої штуки: вирвав від „Ека" мою власну карикатуру, і то з підписом.

Але це вже, як каже старий Кіплінг — зовсім інша історія, в якій головну ролю відіграє капелюх. Бо в Дітройті дають капелюхи. Дістала його з нагоди свого ювілею наша пані Маруся Бек, дістав і я.

Тож, їдьте до Дітройту. Не кажу, що напевно дістанете капелюх. Але це цікаве місто, і навіть подорож таким нероментичним транспортовим засобом, як стандаризований, комфортабельний аж до нудоти літак лінії „Кепітал Ерлайнс", може, в ефекті, бути цікава і пожиточна.

Кубинський щоденник „Революсіон" називає заяву Айзенгавера „атакою на кубинський нарід"

Гавана, Кубинська Республіка. — Президент Айзенгавер 8-го квітня написав листа до провідників чілійських студентів, який американський амбасадар в Сантіяґо передав студентам чілійського університету, і в тому листі ствердив, що теперішній кубинський уряд зрадив ті ідеали, які голосив був перед скиненням диктатури Фульхенсія Батісти, і які були опубліковані в дні 1-го січня 1959 року, коли прем'єр Кастро прийшов до влади. На цю заяву Президента появилася негайно відповідь уряду прем'єра Фіделя Кастро в часописі „Революсіон" з 9-го квітня, в якій оскаржується Президента в говоренні неправди і в гіпокризії, яка проявляється у відношенні ЗДА до Латинської Америки і Куби. Кубинський урядовий щоденник передрукував зміст листа Айзенгавера з коментарем, що він „зовсім розходиться з дійсністю", а над статтею вміщено заголовок „Айзенгавер атакує кубинський уряд". В підзаголовку пишеться, що американський президент виявив у своїм листі „агресію, яку підготовляється проти Куби". Одночасно противники Кастра замордували 64-річного селянина, який підтримував уряд теперішнього прем'єра. Про заслуги Кастра для Куби, як пишеться в статті, має судити кубинський нарід. Журналісти провінції Гавана мають запросити до себе делеґатів чілійських студентів, щоб вони ствердили „фальшивість, несправедливісдь і тенденційність" оскаржень президента Айзенгавера. З Куби повідомляють, що там від кількох днів поширює летючки таємна організація Рух Революційного Відродження, яка закликає кубинців рятувати здобутки революції, що її переведено проти Батісти. „Не дозвольте використовувати себе міжнародному комунізмові", пишеться в цих летючках. „Вже надійшов час, щоб ми об'єдналися разом та вхопили за зброю, проголошуючи історичний клич: воля або смерть!" До цього революційного руху належать колишні приятелі Кастра, є в ньому численні урядовці а навіть активні військовики. Покищо цей рух не є великою загрозою для Кастра, але пізніше він може бути небезпекою для теперішнього режиму, який починає бути новою диктатурою.

Василь Петришин

(Посмертна згадка)

І знову смерть заглянула до нашої Станиці в Рачестері.

Цим разом її жертвою впав побратим Василь Петришин.

Уродженець Галичини вже в 1910-ім році покликаний до військової служби відбув 3 роки в австрійській армії, а під час 1-ої світ. війни дальші 4 роки в тій же армії на фронті і дослужився ст. десятника.

При формуванні української армії зголосився до неї з кінцем 1918-го року і опісля брав участь в боях з поляками на лінії Львів—Дрогобич, а врешті Бучач.

По переході за Збруч приділений до групи ген. Омеляновича - Павленка в ранзі булавного, перебув з нею всі страхіття боїв з большевиками. З тою групою перейшов до Басарабії, там румуни інтернували його та видали полякам. Поляки засадили його до табору в Щипюрні. По кількох літах звільнений працював як огородник до вибуху ІІ-ої світової війни.

1940-го року вивезений німцями до Баварії, працював у „бавера" до весни 1945-го р., потім перейшов до табору „ДП", відки в 1949-ім році виїхав до Америки, де працював фізично аж до свого пенсіонування. Помер 5-го березня 1960 на вилив крови в мозку, не закінчивши 71-го року життя.

Залишив дружину Анну, замужну дочку Довгалюк, 2-ох внучок і сина.

На Парастасі по нім вечером 8-го березня було приявних 30 побратимів, на похороні було лишень кілька, бо похорон відбувся в будний день перед пол., коли побратими мусіли іти до праці. П.З.

● РОЗШУКИ ●

Федір Бех пошукує сина, ВАСИЛЯ ФЕД. БЕХА, народж. в с. Бехи, Україна. Останні відомості мав від нього в 1945 році, з німецького табору військовополонених в м. Каунас (Ковно), Литва, де він був перекладачем. Хто знає щонебудь про нього, прошу повідомити за винагородою, на слідуючу адресу:
Teodor BECK
406 E. Jeferson Street
Ann Arbor, Mich., USA
Прохання до всіх українських і литовських часописів в Америці та Европі, передрукувати цей розшук.

Анна ВЛАЩУК, що походить із Станиславова, пошукує своїх РІДНИХ та ЗНАЙОМИХ. Зголошення просимо слати на адресу ЗУАДКомітету:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
866 N. Seventh Street
Philadelphia 23, Pa.

С. Роса зі Шкотії пошукує ПЕТРА ЯСІНСЬКОГО, із села Дуцаєва, біля Перемишлян. Петро Ясінський прибув до ЗДА ще перед війною. Хто знав би про нього, просимо подати до ЗУАДК, на адресу:
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
866 N. Seventh Street
Philadelphia 23, Pa.

Польща хоче купувати в ЗДА машини за $100 мільйонів річно

Вашингтон. — Заступник польського прем'єра Пйотр Ярошевич, який вже два тижні перебуває в цій країні, заявив, що Польща радо купуватиме у ЗДА кожного року машин за 100.000.000 долярів. „Це було б дуже добре, сказав він, коли б ми могли впродовж кількох років купувати річно за 100,000,000 долярів машин в ЗДА". Польща потребує цих машин на те, щоб розбудувати свій промисл, збільшуючи його на 9 до 10 відсотків річно. В першу чергу Польща потребує таких машин, які дозволили б переводити хемічні процеси для продукції синтетичних волокон, перерібки харчових продуктів, будівельної машинерії і машин для металюргії, а також до будови кораблів. Але представник державного департаменту заявив, що Польща тепер не може розраховувати на такі великі кредити, як по 100 мільйонів кожного року. Польща вже мала американські кредити, які річно становили по кількадесять мільйонів долярів, але за той кредит Варшава купувала головно харчі, а на машини кредит в 1957 і 1958 роках виносив тільки по кілька мільйонів долярів.

Гувер рекомендує пересвітлювати рентґеном баґаж на літаках

Вашингтон. — Голова Федерального Бюра Інвестиґації Едґар Герберт Гувер рекомендував під час переслухання в Конґресі, щоб Федеральна Авіяційна Аґенція зарядила пересвітлювання апаратами ренґена всі пакунки пасажирів на джетових літаках. Він також рекомендував повстановляти до кабін пілота джетових літаків вогнетривалі тейпрекорди, які могли б записувати розмови пілотів літаків з пасажирами. Гувер казав, що коли б були рекорди розмов членів залоги перед самою катастрофою з пасажирами на джетовім літаку, що розбився над Болівісю в Північній Каролайні, то легко було б з великою певністю встановити причини катастрофи літака. Інсталяція нових апаратів мала б бути зроблена до 1-го вересня. Гадають, що летунські лінії не будуть противитися інсталяції тейпрекордів, хоч одна машина коштує аж 3,000 долярів, але лінії твердять, що пересвітлювання ренґеном баґажів не дасть потрібних наслідків, тільки припізнювало б відлет літаків.

У першій чверті цього року випродуковано 2,022,400 авт

Ню Йорк. — Число випродукованих в першій чверті ц. р. авт збільшилося в порівнянні з минулим роком на 26 відсотків і становило 2,022,240 одиниць. Всі автові фірми в першій чверті ц. р. і в березні ц. р. збільшили свою продукцію, тільки фірма Стюдебейкер-Пакард не могла цього зробити внаслідок страйку в березні, і тому вона випродукувала в першій чверті — 34,635 возів, а в 1959 році в тих самих місяцях — 50,076. Корпорація Дженерал Моторс випродукувала 977,125 машин, а в 1959 році — 806,468. Компанія Форд Моторс дала 539,086 возів, а в минулому році 465,758. Фірма Крайслер цього року — 318,735, а рік тому — 177,797. Амерікен Моторс Корпорейшен в цьому році випродукувала 132,659, а в 1959 році — 100,258. Економісти дивляться на рух в автомобільній продукції, бо це показник стану економіки. Дехто побоюється, що зменшений продаж авт в останніх днях може бути знаком того, що економіка країни починає сповільнювати темп.

КУРЕЦЬ „ЧЕСТЕРФІЛДІВ" ДОМАГАЄТЬСЯ $1,250,000 ВІДШКОДУВАННЯ, БО ЗАХВОРІВ НА ПІСТРЯКА

Питсбурґ, Па. — 61-річний тесляр Отто Прічард заскаржив до суду тютюнову фабрику Ліґґет енд Меср, яка робить цигарки „Честерфілд", домагаючися від неї відшкодування в сумі $250,000 і кари в сумі $1,000,000 за те, кили в нього недугу пістряка легенів. Прічард покликався на свідка свою жінку, а його адвокати кличуть фахівців-лікарів, які твердять, що курення спричиняє недугу пістряка легенів. Фірма кличе на свідків тех, лікарів, які кажуть, що ще не є відомо, чи дійсно курення є причиною пістряка, бо саме тільки статистичне ствердження факту, що численні курці вмирають на пістряка легенів, не є доказом про причину і наслідки, тільки звичайним статистичним ствердженням. Коли б суд признав слушність курцеві Прічардові, тоді було б більше подібних скарг, а люди переставалиб курити, бо ди переставали б курити, бо ряка легенів.

Короткі Вістки

● **У Ватикані**—за твердженням американських газет—з найбільшим зацікавленням стежать за теперішньою передвиборчою кампанією демократичного сенатора Джана Кеннеді, католика, щоб перевірити, чи дійсно в Америці віровизнання гратиме поважну ролю у виборчих вислідах. Правибори у стейті Висконсин, де республиканці-католики голосували за демократа Кеннеді, врадували ватиканські кола, але офіціоз „Оссерваторе Романо" не робить з цього приводу ніяких висновків.

● **У м. Ліль у Франції** безпосередньо перед приїздом туди Хрущова, не давши поліції часу до інтервенції, вивішено на 10 стіп високий транспарент з написом „Кат Будапешту" та з вимальованим серпом-молотом, з якого стікала кров. Хрущов не міг не бачити того транспаренту, але нічим не реаґував.

● **Президент Айзенгавер** видав звернення з приводу того, що департамент пошти видає поштову марку для відзначення Світового Року Втікача. 74 держави в світі видали такі марки. Айзенгавер заявив, що кожний втікач є „живим символом того, що людина шукає права жити в свободі".

Посмертні Згадки

ПАВЛО ТУРЕЦЬКИЙ, довголітній член Тов. ім. М. Шашкевича, Відд. 94 УНСоюзу в Гемтремку, Миш., помер дня 18-го березня 1960 р., по довгій недузі на 72-му році життя. Покійний походив зі села Самолусків, пов. Гусятин, Зах. Україна. Покійний полишив у великому смутку дружину Єлисавету, доньку Теклю, зам. Медвідь, і зятя Николу, дві внуки та сестру Ксеню в Торонто, Канада. Похорон відбувся дня 22-го березня 1960 р. з пох заведення до української греко-кат. церкви Непорочного Зачаття П. Д. М., при участі Родини, Знайомих та Членів 94 Відділу, відтак на цвинтар Мт. Олівет. — В. Н. П.!
В. Крушельницький

РОМАН ПАВЛИШИН, член Відд. 334, УНСоюзу в Клівленд, Огайо, упокоївся в Бозі дня 9-го березня 1960 р., в Комуніті Госпітал в Маямі, Фла., на вакаціях по короткій недузі. Покійний був довголітнім членом Тов. ім. Франка від 1926 року. Походив з Вещі Люблинка, Збараж, в 1910 р. був членом і урядником укр. прав. церкви та предсідником Укр. Народ. Дому. Був власником Ірі Віндов Клинінг Ко. Дружина його Марія померла в 1953 р. Покійний залишив в смутку доньку Ольгу і сина Івана, зятя Петра Глинку і невістку Дороту Павлишин, 6 внуків і брата Теодора. Похорон відбувся в суботу, 12-го березня 1960 року, з похоронного заведення до української прав. церкви св. Володимира а відтак на цвинтар Бруклин Гайтс Семетери. — Вічна Йому Пам'ять!
Стефанія Бохонок

МИХАЙЛО ТКАЧ, довголітній член Тов. ім. Т. Шевченка, Відд. 42 УНСоюзу в Пассейку, Н. Дж., помер по короткій недузі 17-го березня 1960 р. на 65 році життя. Покійний впродовж 18-ти років був заступником предсідника, делеґатом на 23-ту Конвенцію УНС, та був найкращим батьком Союзової Родини, який залишив усю свою родину в УНС, включаючи внуків. Покійний походив із села Колоколин, пов. Рогатин, Зах. Україна. Полишив у смутку дружину Анастазію, синів Михайла, Григорія, і Василя, дві дочки Марію і Ірину, двох внуків, одну сестру Тетяну в Америці і братів і сестер в Україні. Похорон відбувся 19-го березня з похоронного заведення до укр. прав. церкви св. Вознесіння, а опісля при великій участі родини, членів Тов., знайомих та приятелів, яких Покійний так багато мав, на цвинтар Рідлаун Семетери, Делевашна, — Вічна Йому Пам'ять!
П. Головачук, секр.

ТАРЗАН, ч. 4436. Тероризує тубільців.

Тарзан оглянув антильопу і ствердив, що вона була подстрелена необережним ловцем...

Залишивши її, щоб згинула, можна було уявити собі лють пораненої тварини... Нагло Тарзан почув далекий постріл.

Пройшли секунди, і тоді чути було тріск ломаних корчів, коли настрашений тубілець, спотикаючися нерозсудливо зближався до мавполюда!